

עברו עיני זועבי: התוכנית שלך תביא לשלום.
השר מנחם בגין: אני השיבתי על כך, ואתה יודע את עמדתנו. כאדם אני סליגני ודאי קראת את המצע שלנו. אני לא בטוח שהצבעת בעד גחל. אז יש לנו חילוקי דעות.
 אני רוצה לומר עוד משהו לחברי הכנסת כהן: חילוקי הדעות האלה הם ידועים ורפורמטיים, אבל אתה בין אלה השואפים לפרק את ממשלת הליכוד הלאומי. היות ואתה עורך העולם הזה, אני רוצה להבטיח

לך, שאם תפורק ממשלת הליכוד הלאומי — עדיין לא תהיה לך זכות לעולם הבא.
 ★ ★ ★
 הצלחנו, איפוא, לחשוף את הניגודים העמוקים בין שותפי "הליכוד הלאומי", ולהוכיח לאנשי המערך כי יושב בממשלה גוש אשר מנוי וגמור עימו לפוצץ גם את היוזמה הקטנה ביותר לשלום, שפירושו ויתור על שטח כלשהו בין קונייטרה לקנ"ה.
 אבל בזה לא נסתים העניין. בסוף היום מסר שלום כהן הודעה אישית, בתגובה

על הערה של השר בגין שלא נרשמה ב"פרוטוקול, ועל הערה שניה שנרשמה:
שלום כהן: בתשובתו היום לשאלתה שלי, פנה השר מנחם בגין אל עמיתו וביקשם לאפשר לי פעם אחת להיות אדיב.
 כן הודיעני השר מנחם בגין, כי למרות היותי עורך העולם הזה, וגם למרות עמדת השוללת קיומה של ממשלת הליכוד הלאומי, אין כל ערובה למקומי בעולם הבא.
 לצערי היו אלו הערות שלא מן העניין,

ומצאתי לנכון להגיב עליהן, ולהביא לי ידיעת הכנסת ול ידיעת מר בגין, את ה"דברים הבאים":
 (א) מאז כניסתי לבית זה, אני משתדל לנהוג באדיבות כלפי עמיתי, חברי הכנסת, למרות זה שלצערי לא חונכתי על ברכי האדיבות הקלאסית, ה"ג'נטלמניו" המבריקה, שלה זכה חבר הכנסת בגין.
 (ב) אינני יודע את מקומי בעולם הבא, כשם שגם שרי הממשלה וחברי הכנסת ה"אחרים", ובכללם כמובן מר בגין — אינם יודעים מקומם שם.

„זו שערורייה שאין כמוה בתולדות הכנסת!“ — פרשת הגיור הרפורמי

על קוצו של יהודי

הנאום האחרון של אורי אבנרי, ערב נתיחו, נגע לגיור הרפורמי. אחרי שקבע כי לא אנתנו פתחנו במאבק זה בימים אלה, אלא שהעסקנים הדתיים הם שכפו אותו עלינו, קבע אבנרי:

אורי אבנרי: ... זוהי שערורייה ש"אני יודע אם יש לה דוגמה בכל תולדות הכנסת. מבחינת הציניות שבדברי, מבחינת כסירת הלתי לכל הליך דמוקרטי תקין, זהו דבר שכמעט אין לו תקדים.

לפני מיספר חודשים בלבד התוכננה על החוק "מיהו יהודי", החוק הונח לפני ה"כנסת, והכנסת נדרשה להצביע עליו על-סמך דברים מפורשים, חד-משמעיים, שינאמרו לה על דעת הממשלה. והנה, כע"כור מיספר שבועות בלבד, מפרה הממשלה את דבריה והופכת אותם לשקר.

אני רוצה לקרוא בפני הכנסת את ה"משפטים הרלוונטיים שנאמרו בדיון זה. דברי שר המשפטים, יעקב שמשון שפירא, ב"10 בפברואר 1970, בקריאה הראשונה של החוק: „אנחנו יודעים שיש ליברלים, יש קונסרבטיבים ויש רפורמים, לכל ה"מינים ולכל הסוגים, והם מגיירים. אנו אומרים איפוא שמי שיבוא עם תעודת-גיור של קהילה יהודית כלשהי, ובלבד שאינו בן דת אחרת, יתקבל כיהודי. מה פירוש, ית"קבל כיהודי? הוא יזכה לכל הזכויות של

חוקי-השבות, והוא יירשם בתעודת הזיהוי שלו כיהודי.“
 חבר הכנסת חיים צדוק אמר באותו ויכוח: „מי שעבר תהליך גיור בקהילה יהודית כל שהיא בעולם, אין בודקים ב"ציניותו, והוא נחשב כיהודי.“

בקריאה השניה והשלישית של חוק זה, ב"10 במרץ 1970, פירש חבר-הכנסת פרוש בצדק את הנאמר בכנסת: „ושר המשפטים עוד הכריז מעל במת הכנסת, ובדיון בוועדת החוקה-חוקי-משפט זה נשמע שנית, כי ב"כוונה השמיטו את ההגדרה, גיור לפי ההלכה, לאמרו שגם אם נתגיר על-ידי הרפורמי, מים, גדות זו היא גרות מוכרת.“

אחריו זיכר חבר-הכנסת ישראל ישעיהו: „הבטחת סדרים מתוקנים בתחום הגיור, רבות הכרה בגיור שנעשה על-ידי רבנים קונסרבטיביים ורפורמיים.“

באותו דיון השיב חבר-הכנסת חיים צדוק להסתייגויות בשם ועדת החוקה-חוקי-משפט, לאמרו: „במעבר יש חרדים, אורתודוקסים, קונסרבטיבים, ליברלים ורפורמים, ובתוך כל אחת מאלו קיימים גוונים שונים. בכל הקהילות הללו — שיהן כולן קהילות יהודיות — מגיירים... אם אדם הוכיח שהוא נתגיר, כפי שאמר שר המשפטים בקריאה הראשונה, בקהילה יהודית כלשהי — ענייניו של הפקיד הקלוני איננו לבדוק אם הגיור נעשה לפי ההלכה. לענין חוקי-השבות,

ולענין חוקי-המירשם, מי שנתגיר בקהילה יהודית כלשהי — יתקבל כיהודי, כלומר: זכאי לעלות כיהודי, זכאי לאזרחות מכוח עליה, זכאי להירשם כיהודי במירשם-התח"ש ובתעודת-הזהות שלו, והמדינה לא תבדוק — על ידי רשויותיה החילונית — אם הליכי הגיור היו לפי ההלכה.“

זאת היתה הודעה מוסמכת, בשם הממשלה ובשם ועדת החוקה-חוקי-משפט, שעה קלה לפני שהכנסת הצביעה על אותו חוק. על סמך ההודעה המפורשת הזאת הסירו כל המסתייגים מלבד חברי שלום כהן, את הסתייגויותיהם. אותם שרץ שייאמר בפני רוש כי הגיור הרפורמי יהיה מוכר, הסירו את הסתייגויותיהם, מפני שהובטח בוועדה שהכ"הכנסת צדוק יכריז הכרזה זו בשם הוועדה.

מרדכי בן-פורת: יש חברי-וועדה שי"הסירו את הסתייגויות שלהם עוד בוועדה.

אורי אבנרי: נכון, על סמך הבטחה זו. אם כן, איזו הפקרות היא זאת — ואני משתמש במלה חריפה מאוד — כשבאים עכשיו, על דעת אותה הממשלה, ומעמידים פנים שכל זה לא היה ולא נברא? שהכנסת הצביעה על סמך טענות כזויות! איך אפי"שר לקיים כך חיים דמוקרטיים פרלמנטריים תקינים?

„אתם סוכנים סובייטים וחצי פתח!“

כיבוש במסווה שלום

הארץ כבר כימעת שכחה את שמואל תמיר. אבל הוא עדיין בשלו — מטיף לסיפוח במסווה ליברלי, ולמלחמה של שלום. כאשר הציע השבוע „שלום" ל"לבנון, כהכנה לפלישה לשיטחה, וזכה לאישורו של אבא אבן, הגיב שלום כהן בנאום קצר שגרם לטערה. בין השאר:

שלום כהן: ... כאשר חברי הכנסת תמיר או מר בגין מציעים הצעות-שלום — אני מתמלא חששות. ומותר לי כאן ל"צטט ידיו, לאישראלי, שהגדיר אותם כ: „Gentlemen of Peace; a piece of Jordan, a piece of Lebanon, a piece of Syria.“

קריאה: את זה אמר הנציג הירדני באר"ם.

שלום כהן: אז יידו שלי ציטט אותו.

יוסף תמיר: עד עכשיו היית „קול קהיר“, ועכשיו אתה רוצה להיות גם „קול עמאן“?

שלום כהן: אנו קול השלום. איזה שלום מציע חבר הכנסת תמיר? הקשבתו היטב למה שהוא מציע. למעשה הוא מציע שלום (כך הוא אומר זאת) מתוך דאגה לאותם מיליון נוצרים בתוך לבנון. הוא מציע שלום שפירושו כניסת צה"ל, על-מנת לתת ערובות לאותו מיליון נוצרים.

חבר הכנסת תמיר מתעלם כליל מהגורם הפלסטיני. המלחמה שלנו היום אינה עם לבנון; היא עם הפלסטינים שיושבים שם. איזה טעם יש לבוא ולהציע ללבנון לעשות שלום, כשאנחנו יודעים שאין היא יכולה להשתחרר מהפלסטינים?

יצחק גרין: מה אתה דואג להם?
שלום כהן: אני רוצה שלא ישאו את שם השלום לשווא. השלום לא יבוא דרך לבנון. השלום חייב לבוא על-ידי פתרון הבעיות היסודיות.

כל הדיבורים שלך, חברי הכנסת תמיר, על שלום, אינם אלא העמדת פנים.
שמואל תמיר: אתם מפתחים משלום במקום שהוא אפשרי. אתם רוצים רק להי"ית סוכנים חצי-סובייטיים חצי-פתח.

גיים בארץ שביטלו את ההוראה במקצועות ריאליים חיוניים, כמו לימוד אלקטרוניקה, למשל.

ומה הפלא? סטודנט המסיים היום את לימודיו בטכניון, והעומד בפני הברירה של קאריירה מיקצועית כמהנדס או של התמטרות להוראה תיכונת, שואל את עצמו מייד: מה צפוי לו? כמהנדס הוא מתחיל לרוב לעבוד בשכר של דרגה ג' מהנדסים, כערך בשכר של 880 לירות לחודש. זה מצט, בהתחשב בשנים הארוכות שהשי"קיע בלימודיו, אבל זוהי התחלה בלבד. תוך זמן קצר יחסית הוא מגיע — במשק הממלכתי, שלא לדבר על המשק הפרטי — לדרגת שכר של 1,500 לירות ומעלה.

ואילו מורה ב"א יתחיל במשכורת של 597 לירות ברוטו לחודש — ואין לו מה לחלום על העלאות בדרגה. כי מורים אינם עולים לעולם בדרגה — כל עוד הם עוסקים בהוראה בלבד. הם יכולים לכל היותר לקבל תוספות, אבל מורה תיכון, בשיא החחק שלו, כלומר לאחר 21 שנות הוראה, ובעל תואר מ"א, משתכר 1,072 לירות. בשום אופן לא יותר. גם לא תוספת ותק מעל 21 שנה.

נקדים כאן תשובה לטענה. טוענים כלפי המורים התיכוניים, שהם יכולים להרוויח הון תועפות: שהם יכולים — ושואמנם כך עושים רבים מהם, כביכול — לתת שיעורים פרטיים, או שהם עובדים במישרות נוספות. אם זה נכון — הרי זה אסון!

אסון למורה, השורף את עצמו תוך שנים מעטות; ואסון לרמת-הלימודים הנפגעת מכך. אני חושב שסוג זה של פתרון כופה על המורים מלחמת התשה, ואינני יודע מה חמור יותר מבחינת דמות המדינה — מלחמת-התשה זו או מלחמת-התשה המצרית בסני. **השר יגאל אלון:** תשתחרר מהרושם וההשוואה זו.

שלום כהן: אינני יכול להשתחרר. מורה אשר חייב לחפש עבודת צדדית במקום לנוח ולהתשלם — מסכן, בסופו-של-דבר, את איכות „התוצר המוגמר“, הקצין הקרבי של מחר, הפיסיקאי של דור השלום, הרופא של חברת-הרווחה.

מנהל של בית-ספר תיכון יודע אמר לי אתמול: „אנחנו מתפארים רים ברמת-החינוך שלנו. אנחנו אוהבים להשלות את עצמנו בערי"כת השחאות עם המדינות הערביות. אנו, אני משיב, הועק את הכנסת ואת דעת הקהל, כי לא לעולם חוסן. בלבנון קיימים היום בתי-ספר על-יסודיים, שרמת הלימודים בהם אינה נופלת מרמת הלימודים הנהוגה אצלנו!“

במצב דברים זה אין להתפלא על כך, שבמשך 30 שנה לא הל"שינו ברמת תיכונית-הגברות אצלנו. למה הדבר דומה? כאילו שלחנו את לוחמי המעוזים של תעלת-סואץ לקרב, כשהם מצוידים באותה רובים קנדים ומעובלים של הפלמ"ח של מפלגת שלושים שנה. וכל זה, מפני שמיטב הכוחות היוצרים, במיספר הנאות, אינם סונים להוראה.

„חינוך של היום - זהו העם של מחר!“

זנקת המורים התיכוניים

לפני שבוע הגיש אורי אבנרי הצעה דחופה לסדר-היום בקשר לאימוני-השביתה של המורים התיכוניים. השבוע העלה שלום כהן הצעה זו, אחרי שהנשיאות הכירה בדחיפותה.

בין השאר אמר: „שלום כהן: ... אדוני היושבי-ראש, הוויכוח נטוש קודם כל על עיקרו, תפקידו של כל מיסטר הוא, בראש וראשונה, לקבוע סולם-עדיפויות לגבי משימותיו והשקעת משאביו הכספיים והאנו"שיים. סולם-העדיפויות הוא תמונת המיטרה.

החינוך חייב לעמוד בראש סולם העדיפויות, יחד עם ביטחון המדינה והשגת השלום, מפני שגם הביטחון וגם השלום כרוכים ומותנים באיכות העם, כלומר — במידה רבה — ברמת החינוך. החינוך של היום — הוא העם של מחר. ומי שרוצה לקבוע את רמתם של אזרחי המחר — חייב לקבוע תחילה מה תהיה רמתם של מחנכי הודו.

מה קורה היום? מי בעצם מוכן להיות מורה על-יסודי היום, ומי מוכן לראות בקאריירה זו את יעודו בחיים?

ניקח לדוגמה את בית-הספר הריאלי בחיפה. כור ההיתוך של רמטכ"לים, פיסיקאים ואנשי-רוח, המטביעים את חותמם על החברה הישראלית. לומדים בו 3,200 תלמידים. עובדים בו כ-1000 שני מורים שלמדו מתמטיקה כמקצוע. כל שאר המורים למתמטיקה לא קיבלו את ההכשרה המיוחדת הזאת, שתטפה דור מוכשר של מתמטיקאים!

ואיפה העתודה של מחר? איפה המורים המוכשרים החדשים, שיקבלו על עצמם את העול הלאומי הזה? בכל מחוז הצפון הצטופו בשנה האחרונה שני בעלי תואר ב"א לסגל ההוראה! רק שני מורתי-תיכון נוספים, שהוכשרו לכך באוניברסיטה, כדי ללמד את רבבות תלמידי חיפה, צפת, עכו, הקריות וכל הצפון את המיקצועות הריאליים, שבלעדיהם לא תיתכן חברה טכנולוגית. המצב הוא כליכך חמור, אדוני היושבי-ראש, שיש בתי-ספר תיכו"ר